

דו"ח מצב התעשייה הישראלית

שנת 2019
ונתונים ראשוניים למחצית ראשונה 2020

דברי פתיחה

שלום רב,

מאז תחילת המשבר הבריאותי והכלכלי הפגינה התעשייה את עמידותה ואת יכולת הסתגלותה על מנת לענות על צרכי המדינה. כעת אנו עומדים בפני המשימה של בנייה מחדש של הכלכלה. אם יעמדו בפניי התעשייה הכלים הנכונים, היא תהייה הקטר שיחלץ את המשק מהמשבר.

בעוד יצרנים רבים ממשיכים לפעול ולספק ציוד רפואי, מזון ושלל מוצרים חיוניים, אין ספק כי אנו נמצאים בתקופה מאגה במיוחד לתעשייה הישראלית. היקף הירידה בביקושים המקומיים והעולמיים, עלול להביא לכך שנאבד יכולות ייצור משמעותיות. לקראת ההתאוששות מהמשבר על קובעי המדיניות לספק את הכלים הדרושים להתפתחות התעשייה, ולספק כלים לצמיחה ארוכת טווח שתכלול השקעות, הכשרה בכוח אדם, שיפורים ברגולציה ועוד.

ישראל היא בית לתעשייה חדשנית וחזקה, המתאימה עצמה לאתגרים. לאורך כל המשבר הכלכלי/בריאותי התעשייה פעלה ברציפות על אף השיבושים, הסתגלה במהירות להגבלות בריאות ובטיחות משתנות ואף הסבה קווי יצור. כמו כן, התעשייה שמרה על אספקת היצע מוצרים יומיומיים וסיפקה משרות איכותיות ויציבות.

התחרות העולמית הקשוחה הפכה יצרנים ישראלים רבים לטובים בעולם בתחומם. אולם אנו מודאגים כיום מהירידה הכוללת בהתפתחות התעשייה. אם יאבדו יכולות ייצור על רקע מלחמות סחר וירידה בביקושים העולמיים בענפים מרכזיים, העומדים בבסיס הייצור, יהיה קשה לבנות מחדש. אם מדינת ישראל מעוניינת לשמר ולהגדיל את יכולות הייצור, במקביל להתאוששות מהמגיפה הבריאותית, עליה לקיים סביבה עסקית המעודדת יצרנים להשקיע, לפתח חדשנות ולצמוח כאן, בישראל, וכך יהוו השראה ויצטרפו לעשייתם מבית ומחוץ:

התנאים העסקיים הבסיסיים בתעשייה חייבים להיות תחרותיים מול העולם. האם ישראל היא המקום להשקיע בו? האם אנו יכולים להקים מפעל בישראל בזמן סביר? האם שיעורי המס, תמריצי ההשקעה ועלויות הייצור שלנו הם תחרותיים? האם הרגולציה שלנו תומכת או מפריעה למדינת ישראל להוות מוקד משיכה להשקעות?

בכדי להוות מוקד משיכה עיקרי, עלינו להיות תחרותיים בשקלול סך הגורמים המשפיעים על קבלת החלטות עסקיות.

עלינו להוריד את עלויות הייצור. זה לא עומד בסתירה למעבר, באופן בלתי נמנע, לייצור מתקדם בטכנולוגיות החדשות ביותר. אולם, הקפיצה הטכנולוגית לא תספיק אם סך עלויות הייצור ימשיכו להעיק על התעשייה ומקבלי החלטות יישארו אדישים לכך. ללא מסגרת עלויות תחרותית, ישראל לא תמשוך יצור בקנה מידה עולמי.

עלינו לעודד מו"פ וחדשנות ולהתאים את תמריצי המו"פ ליכולות המקומיות. ההשקעה במו"פ מניעה את התחרותיות בייצור. חדשנות בתעשייה תסייע לישראל להתגבר על החיסרון לגודל, ולספק משרות מושכות ומתגמלות יותר. לקראת תקציב המדינה יש לקיים דיון מחודש לגבי חדשנות ותמריצי מו"פ, על מנת שתמריצי המו"פ יחזרו להיות תחרותיים בהשוואה לעולם.

משבר הקורונה העולמי לימד אותנו כי יש חשיבות לעצמאות הייצורית ולשמירה על התעשייה. אולם עלינו לקבל שהעולם לא תמיד משחק לפי כללים הוגנים. על כן, צמיחת הייצור הישראלי צריכה להיות בראש סדר העדיפויות הלאומי, שעה שאנו מנסים להתאושש ממגיפת הקורונה.

בהתאחדות התעשיינים אנו עובדים בחודשים האחרונים על מנת להבטיח שסדר היום הכלכלי יכלול את הכלים הדרושים לתעשייה, כלים רבים בתוכניות הכלכליות של הממשלה הותאמו לתעשייה, ואנו פועלים לגיבוש כלים נוספים. סדר היום הלאומי צריך להתמקד בתעסוקה, והתעשייה היא הפתרון בהקשר זה. הנתונים המובאים לפניכם מספקים תזכורת חשובה לכך שאנחנו עדיין מדינת ייצור משמעותית, על קובעי המדיניות לשתף פעולה עם התעשייה כדי לעזור ולחזק את הכלכלה המקומית, לאפשר לתעשייה להוביל את הכלכלה, ולהבטיח את פרנסתם, בריאותם ושגשוגם העתידי של מיליוני ישראלים.

בברכה,

נתנאל היימן
ראש אגף כלכלה

דברי פתיחה

שלום רב,

הכלכלה העולמית והמשק הישראלי מצויים בימים אלו באי וודאות ניכרת לנוכח המשך התפשטות נגיף הקורונה והעלייה בהיקף התחלואה, זאת על רקע החלטות הממשלה וההגבלות הנלוות המשפיעות על הפעילות הכלכלית.

לאור הפעילות המאומצת של התאחדות התעשיינים, מרבית התעשייה הישראלית הוחרגה במסגרת התקנות לשעת חירום וכתוצאה מכך הצליחו מפעלי התעשייה להמשיך ולפעול בהיקפים גבוהים יחסית ליתר ענפי המשק.

למרות זאת, בסיכום השנה צפויה התעשייה הישראלית לרשום האטה בביצועיה וייתכן כי אף תרשם התכווצות ממשית בחלק מהאינדיקטורים הכלכליים לנוכח הירידה בביקושים המקומיים והעולמיים. זאת לצד המשך התמודדות עם שחיקה בכושר התחרות וסביבה עסקית מאתגרת, אשר מאופיינת בעודף דרישות רגולטוריות ובירוקרטיה, עלויות כבדות על המעסיקים, ירידה בהיקף התמריצים מחוללי צמיחה, מחסור כרוני בעובדים מקצועיים ועוד.

הנני מתכבדת להציג בפניך את סקירת התעשייה הישראלית בשנת 2019 ובמחצית הראשונה של 2020.

תודה מיוחדת לקלייר סלע, כלכלנית המחלקה, על העבודה המקצועית והמקיפה שנעשתה לצורך הכנת חוברת זו.

בברכה,

מילה סויפר-19
מנהלת המחלקה למחקר כלכלי

לנוכח התפשטות נגיף הקורונה בעולם ובישראל והעלייה ברמת התחלואה, לצד החלטת הממשלה להטיל מגבלות על הפעילות הכלכלית עד לכדי סגר פורמלי, פרסם בנק ישראל תחזית מאקרו כלכלית הכוללת שני תרחישים מרכזיים.

כך, על פי הערכות בנק ישראל בשנת 2020 צפוי התוצר המשקי להתכווץ בשיעור ניכר ביותר של כ- 6.5% בתרחיש של שליטה נמוכה וגלי תחלואה נוספים ובכ- 5% בתרחיש של שליטה הכוללת התאוששות הדרגתית ללא צפי לסגרים נוספים או השבתה משמעותית, זאת לאחר צמיחה בקצב של כ- 3.5% בשנת 2019.

התכווצות חדה זו בתרחישי של שליטה נמוכה תיגזר מנסיגות חדות במרבית רכיבי התוצר: היצוא צפוי לסגת בכ- 4.4% (לעומת כ- 3.6% בתרחיש של שליטה), לצד ירידה של כ- 10.5% בצריכה הפרטית אשר תשפיע על הביקושים המקומיים (לעומת כ- 8.9% בתרחיש של שליטה) ושל כ- 8.2% בהשקעה בנכסים קבועים (לעומת כ- 7.7% בתרחיש של שליטה). מנגד, ההוצאה לצריכה ציבורית צפויה בשנת 2020 לזנק בכ- 7.1% בשני התרחישים).

להתכווצות זו בביצועי המשק ובפעילות הכלכלית השלכות משמעותיות גם על שוק העבודה, לפיכך שיעור האבטלה הרחב (כולל חלי"ת) בסוף השנה צפוי לזנק לכ- 20.2% בתרחיש של שליטה נמוכה (לעומת כ- 16.7% בתרחיש של שליטה), לעומת שיעור אבטלה נמוך ביותר של כ- 3.7% בממוצע 2019.

בנוסף, למשבר הקורונה ולהחלטות הממשלה קיימת השפעה גם על שנת 2021. כך, בשנה הבאה צפויה התאוששות בפעילות הכלכלית. לפיכך, צפוי התוצר המשקי לצמוח בקצב של כ- 1% (לעומת כ- 6.5% בתרחיש של שליטה) על רקע גידול בכל רכיבי התוצר ובניהם: יצוא (כ- 1.3%), צריכה פרטית (כ- 4.9%), השקעות בנכסים קבועים (כ- 0.3%) וצריכה ציבורית (כ- 1.2%).

סקירה זו, מציגה תמונת מאקרו על מצב התעשייה הישראלית בשנת 2019 ונתונים ראשוניים למחצית הראשונה של השנה המשקפים את השלכות משבר הקורונה על התעשייה הישראלית בשלל רכיביה: תוצר, יצוא, מועסקים, שכר, פריון והשקעות.

תעודת זהות תעשייתית

14,925

ש ש כר חודשי
למשרת שכיר
בתעשייה

368.4

אלף מועסקים

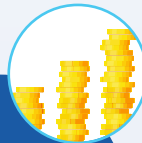
13,202

מפעלים
תעשייתיים

43%-

מהמכירות
מופנה ליצוא

427

מיליארד ש
מכירות

159.2

מיליארד ש
תוצר תעשייתי

24,489

ש ש כר חודשי
למשרת שכיר
בתעשיית
ההיי-טק

281.9

אלף שכירים בענפי
ההיי-טק התעשייתיים
(סחורות ושירותים)

30

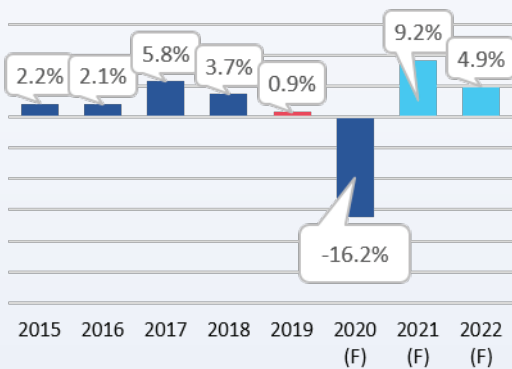
מיליארד \$ יצוא
שירותי ההיי-טק
תעשייתיים

19

מיליארד \$ יצוא
סחורות הייטק
תעשייתיים

תנאי רקע

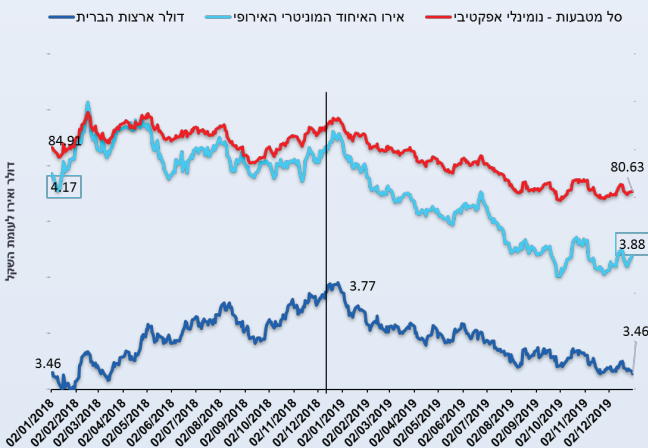
בשנת 2019 נרשמה האטה ניכרת של כ- 0.9% בצמיחת הסחר העולמי בסחורות זאת על רקע מלחמת הסחר של ארצות הברית מול שותפות הסחר. מלחמת סחר זו השפיעה על מעגלי סחר נוספים, בניהם ישראל. בשנת 2020 צפויה ירידה חדה של כ- 16.2% לאור התפשטות מגפת הקורונה והשיבושים בשרשראות האספקה.

סחר עולמי בסחורות שיעורי שינוי שנתיים

בהמשך למגמת הייסוף בשערו של השקל מול האירו והדולר בשנת 2019 (כ- 6% - וכ- 0.8% - בהתאמה), גם בממוצע 2020 צפוי השקל להתחזק בכ- 2.8% ביחס לדולר ובכ- 1.4% ביחס לאירו. להתחזקות שערו של השקל השפעה ניכרת על הייצוא התעשייתי, אשר באה לידי ביטוי בשחיקה מתמשכת ברווחיות ובירידה בכושר התחרות מול העולם על רקע הכנסות נמוכות ממט"ח אל מול תשומות שקליות גבוהות. זאת, ביחוד בשל השימוש הנרחב במטבע הדולר בעסקאות היצוא (כ- 79% מסך עסקאות היצוא בשנת 2019 נעשו במטבע הדולר וכ- 15% במטבע האירו).

התפתחות שערי החליפין מתחילת 2018

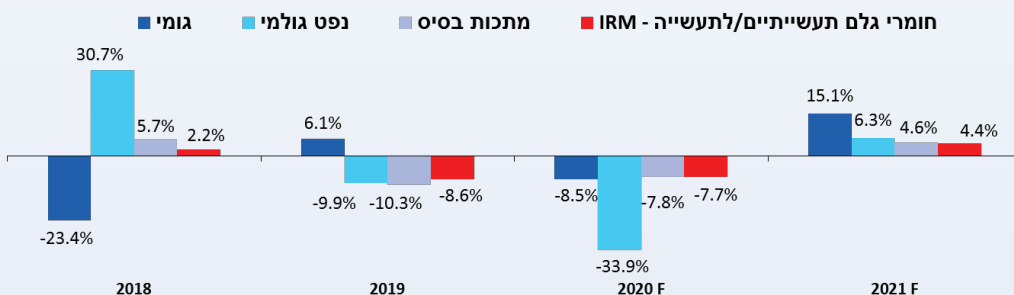

מקור: נתוני ECONOMIST (אוקטובר 2020) ובנק ישראל

בשנת 2019 חלו ירידות במחירי כל חומרי הגלם למעט הגומי בעיקר בשל מלחמת הסחר של ארצות הברית וסין. בשנת 2020 הירידות בחומרי הגלם צפויות להעמיק, וזאת על רקע משבר נגיף הקורונה שפגע בפעילות העולמית. כתוצאה מההאטה בפעילות הכלכלית, מחירי הנפט בשנת 2020 צפויים להתכווץ על רקע היעדר הביקושים העולמיים והמצוקה באחסון המלאים הקיימים.

התפתחות מחירי חומרי הגלם העולמיים

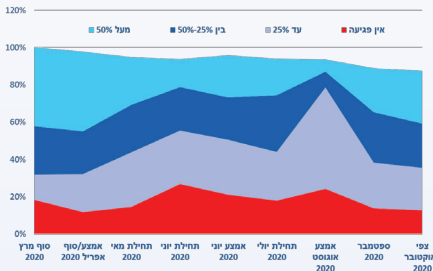
שיעור שינוי במחיר הדולרי בממוצע שנתי

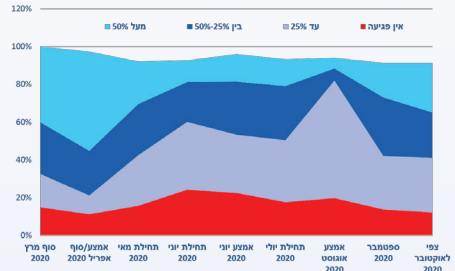
השלכות נגיף הקורונה על התעשייה הישראלית

ממצאי סקרי למ"ס

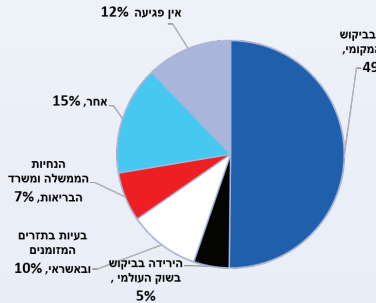
פגיעה בפדיון המשקי
התפלגות עסקים המעסיקים 5 משרות ומעלה לפי אחוזי הפגיעה

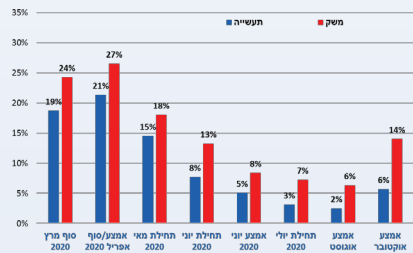
פגיעה בפדיון התעשייתי
התפלגות עסקים המעסיקים 5 משרות ומעלה לפי אחוזי הפגיעה

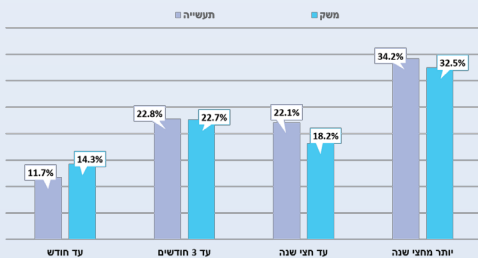
הגורם העיקרי הפוגע בפעילות הכלכלית
התפלגות עסקים המעסיקים 5 משרות ומעלה, יולי 2020

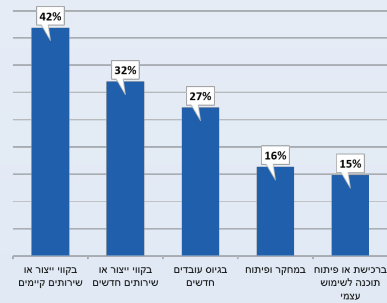
שיעור העובדים שהוצאו לחל"ת

זמן שניתן להמשיך לקיים את פעילות החברה אם יימשך המצב הקיים
התפלגות עסקים המעסיקים 5 משרות ומעלה, אוקטובר 2020

דחייה או ביטול השקעות בתעשייה
התפלגות עסקים המעסיקים 5 משרות ומעלה, יולי 2020

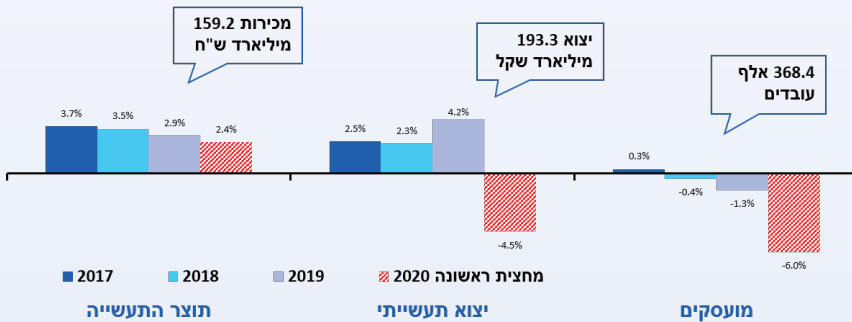
מקור: עיבודי המחלקה למחקר כלכלי של התאחדות התעשיינים לנתוני גל 1 - 9 למ"ס.

מבט 2019-2020

בסיכום 2019 חלה האטה בשיעור של כ- 2.9% בצמיחת התוצר התעשייתי, אשר התסכמה בכ- 159.2 מיליארד ש. עלייה זו משקפת בחלקה צמיחה של כ- 4.2% ביצוא התעשייתי. מנגד, נמשכו פיטורי העובדים תוך העמקה בקצב, ונרשמה ירידה חדה של כ- 1.3% בהמשך לפיטורים בשיעור של כ- 0.4% ב- 2018. על בסיס הנתונים שפורסמו עד כה עולה כי בהתאם לביצועי המשק, גם התעשייה הישראלית תיפגע קשות על רקע משבר הקורונה.

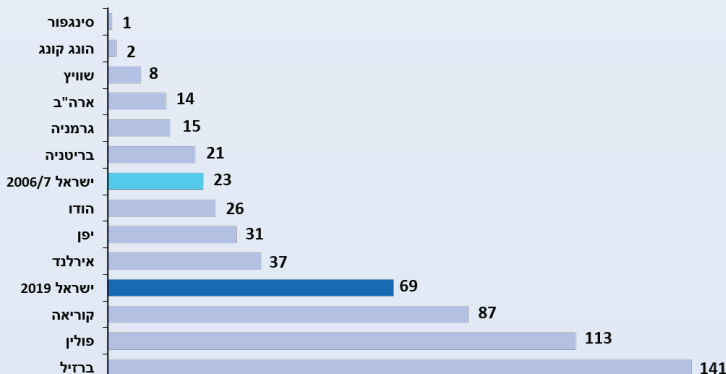
הפעילות התעשייתית בשנים האחרונות שיעורי שינוי שנתיים ריאליים

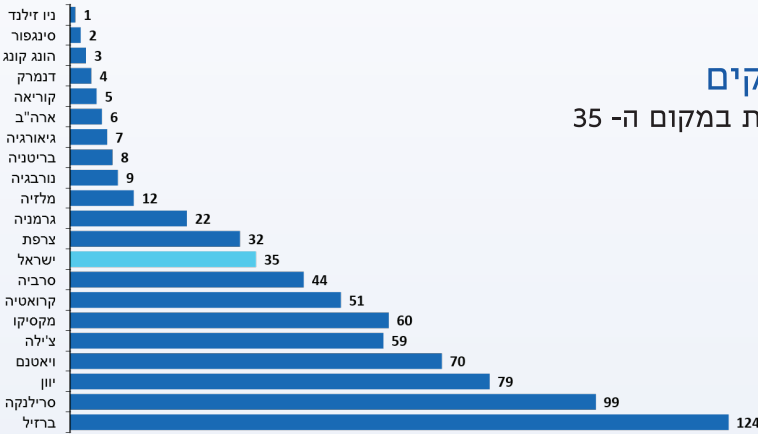
על פי דו"ח התחרותיות העולמי של הפורום הכלכלי העולמי לשנת 2019 דורגה ישראל במקום ה- 69 מבין 141 מדינות בעולם במדד נטל הרגולציה הממשלתית, כשהיא מפגרת אחרי מדינות דוגמת סינגפור, הונג קונג, ארה"ב והודו.

נטל הרגולציה הממשלתית

ישראל מדורגת במקום ה-69 לעומת המקום ה- 23 בשנים 2006/7

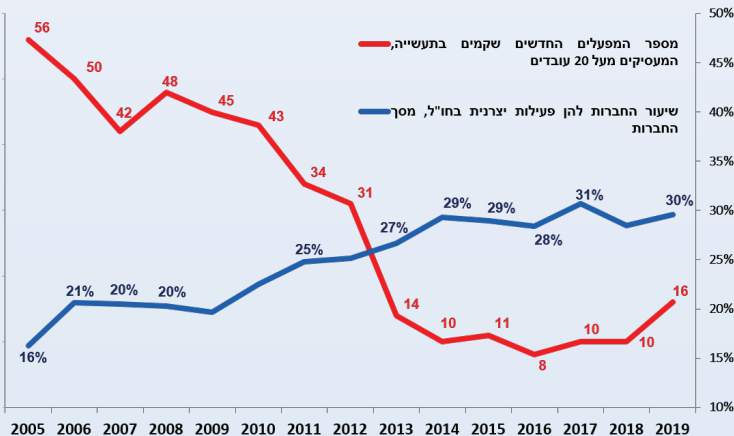
על פי מדד נוחות עשיית העסקים של הבנק העולמי ישראל מדורגת במקום ה-35 מתוך 190 מדינות. דירוג זה, הינו יחסית נמוך בהשוואה עולמית ומציב את ישראל לצד מדינות עולם שלישי כדוגמת גיאורגיה ומלזיה.

מדד נוחות עשיית עסקים ישראל מדורגת במקום ה-35

הולך וגדל שיעור המפעלים להם פעילות יצרנית בחו"ל, כאשר משקלם זינק מכ-16% בשנת 2005 ל-30% בשנת 2019. חלקם פתחו קווי ייצור בחו"ל במטרה להרחיב את פעילותם, וחלקם עשו זאת תוך סגירת קווי הייצור בארץ. כך או כך, התוצאה היא שאותם מפעלים רב-לאומיים, בוחנים כיום כל הזמנה חדשה לפי כדאיות הייצור, ובחלק הולך וגדל של המקרים ההחלטה לייצר בארץ הופכת לפחות כדאית מהחלופה של ייצור בחו"ל. כך, עוברת צמיחת התעשייה הישראלית אל מדינות אחרות, אשר נהנות מקליטת עובדים ומתקבולי מיסים בהתאם. במקביל, הפגיעה בכדאיות הייצור בארץ הובילה גם לירידה הדרגתית במספר המפעלים החדשים שקמים מדי שנה מ-56 מפעלים בשנת 2005 לכ-16 מפעלים חדשים שקמו ב-2019.

התכווצות התעשייה הישראלית

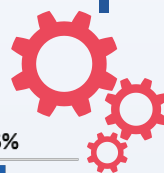

מקור: דו"ח התחרותיות העולמי של הפורום הכלכלי העולמי, 2019 ודו"ח הבנק העולמי 2020, נתוני סקר ציפיות בתעשייה של המחלקה למחקר הכלכלי בהתאחדות התעשיינים ועיבודי המחלקה לנתוני למ"ס.

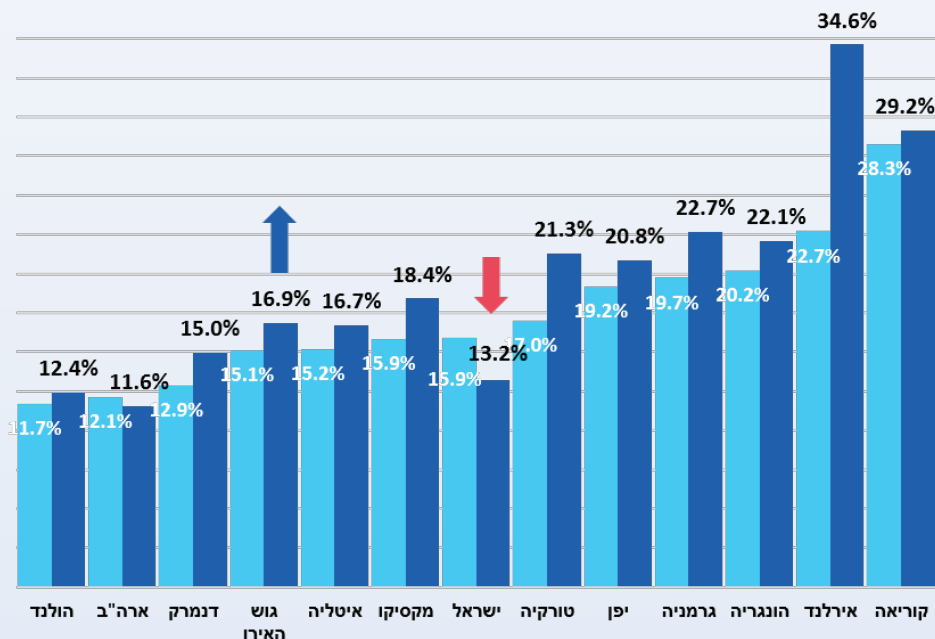
התוצר התעשייתי בהשוואה בינלאומית

יחד עם זאת, בבחינת המגמה על פני זמן וכאחוז מהתוצר, ניתן לראות כי משקלה של התעשייה הישראלית פוחת לאורך שנים. כך, בשנת 2009 עמד התוצר על כ- 15.9% לעומת כ- 13.2% בלבד בשנת 2018. בעוד משקל התעשייה במדינות גוש האירו מהתוצר עולה בשנים האחרונות ועמד בממוצע על כ- 16.9% בשנת 2018 לעומת 15.1% בשנת 2009.

משקל התעשייה בתוצר

■ 2009 ■ 2018

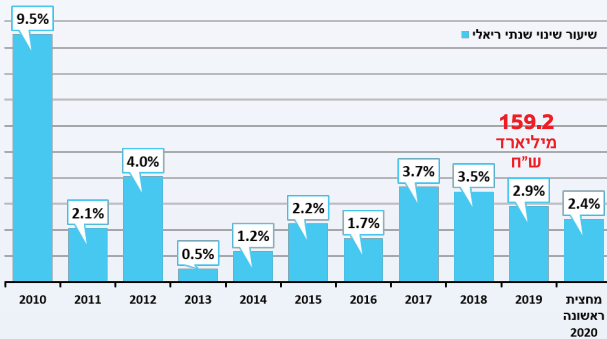

בבחינה לאורך זמן של משקל התעשייה מהתוצר והשוואה למדינות הסמן (Benchmark) עולה כי משקל התעשייה האירלנדי זינק בצורה ניכרת בשנים האחרונות ועמד על כ- 35% (לעומת כ- 23%) לצד עליה הדרגתית במשקל התעשייתי של דנמרק (כ- 15%) ושל הולנד (כ- 12%).

תעשייה ללא כרייה וחציבה. מדינות הסמן מאופיינות בפריון גבוה (תוצר לשעת עבודה) שישראל שואפת אליו. המדינות הן אוסטריה, אירלנד, דנמרק, פינלנד, שוודיה והולנד, ייתכנו הבדלים בהגדרות בין המדינות מקור: נתוני למ"ס, Eurostat, וה-OECD.

תפוקת התעשייה

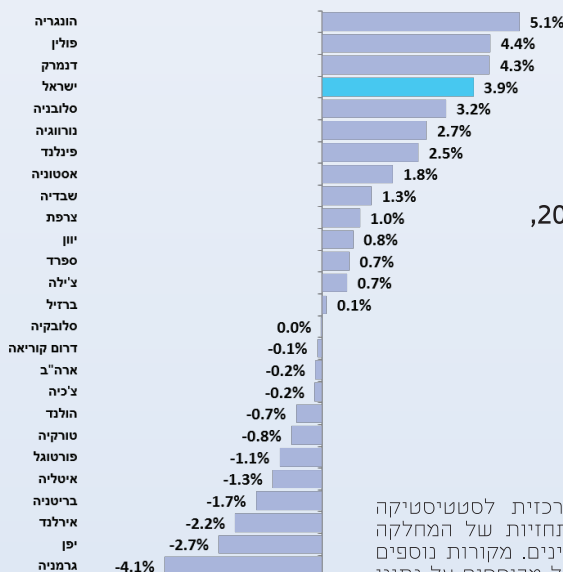
בשנת 2019 חלה האטה בקצב צמיחת תפוקת התעשייה הישראלית: עלייה ריאלית של כ- 2.9%, זאת לאחר צמיחה ריאלית של כ- 3.5% בשנת 2018 ושל כ- 3.7% בשנת 2017. כך, התוצר המקומי גולמי התעשייתי נאמד בכ- 159.2 מיליארד ש"ח. העלייה בתוצר התעשייתי משקפת צמיחה במרבית קבוצות העתירות, כאשר קבוצת ענפי הטכנולוגיה העילית רשמה עליה ריאלית חדה של כ- 9% לצד גידול של כ- 1% בכל אחד מקבוצת הטכנולוגיה המסורתית והמעורבת - מסורתית. מנגד, חלה ירידה של כ- 2% בתוצר קבוצת ענפי הטכנולוגיה המעורבת - עילית ושל כ- 4% בתפוקת ענף הכרייה והחציבה.

במחצית הראשונה של השנה נרשמה האטה בקצב של כ- 2.4% בתוצר התעשייתי, זאת על רקע נסיגה ממשית ביצוא התעשייתי והתכווצות הביקושים המקומיים לנוכח משבר הקורונה.

התפתחות התוצר התעשייתי

מהשוואה בינלאומית של ביצועי התעשייה, בניכוי ענף הכרייה והחציבה, עולה כי בשנת 2019 נרשמה צמיחה גבוהה של כ- 3.9% בהשוואה לממוצע 2018. צמיחה זו מציבה את ישראל בחוד ההתרחבות התעשייתית בשנת 2019. מדינות מתפתחות רבות רשמו התכווצות תעשייתית בשנת 2019, כדוגמת גרמניה (-4.1%), יפן (-2.7%) ואירלנד (-2.2%).

התוצר התעשייתי בהשוואה בינלאומית שיעורי שינוי ריאליים בתוצר התעשייתי*, ממוצע 2019 לעומת ממוצע 2018, מנוכה עונתיות

הסקירה מבוססת ברובה על נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה המעודכנים עד יולי 2020 וכן סקרים, אומדנים ותחזיות של המחלקה למחקר כלכלי באגף כלכלה של התאחדות התעשיינים. מקורות נוספים לנתונים מצוינים בנפרד. נתוני תוצר בהשוואה בינ"ל מבוססים על נתוני OECD, EUROSTAT

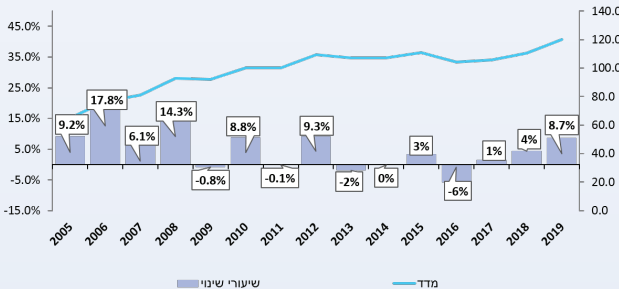
התפתחות התוצר בקבוצת ענפי הטכנולוגיות העיליות

שיעורי שינוי ריאליים ומדדים שנתיים

כאמור, את עיקר הצמיחה בתעשייה בשנת 2019, הובילה קבוצת התעשייה העילית, אשר רשמה זינוק של כ- 9% בפעילותה. תעשיית העילית מתרחבת זה השנה השלישית ברציפות והושפעה בעיקר מעליה חדה של כ- 33% בענף הרכיבים האלקטרוניים, לצד עלייה של כ- 5% בענף המכשור האלקטרוני לבקרה ורפואי ושל כ- 2% בענף הציוד האלקטרוני לצריכה ותקשור. רת. מנגד, נרשמה ירידה של כ- 6% בענף התרופות וזאת ככל הנראה בשל ירידה בפעילות חברה מרכזית בענף.

התעשייה העילית מהווה כ- 43% מסך הייצור הישראלי. התרחבות זו, באה על חשבון התכווצות יתר קבוצות ענפי התעשייה. כך, בשנת 2019 התרחבה התעשייה העילית בכ- 2% ומנגד יתר קבוצות העתירות רשמו צמצום בחלקן.

התפתחות התוצר בקבוצת הטכנולוגיה העילית

קבוצת ענפי הטכנולוגיה המעורבת - עילית רשמה לראשונה מזה 5 שנים ירידה של כ- 2% בתפוקתה זאת בעיקר על רקע ירידה של כ- 2% בענפי הכימיה והנפט ושל כ- 5% בענף הציוד החשמלי. ירידות אלו קוזזו במעט הודות לצמיחה של כ- 3% בתוצר ענף כלי ההובלה והתחבורה. קיפאון שרר בתוצר ענף המכונות והציוד.

התפתחות התוצר בקבוצת הטכנולוגיה המעורבת - עילית

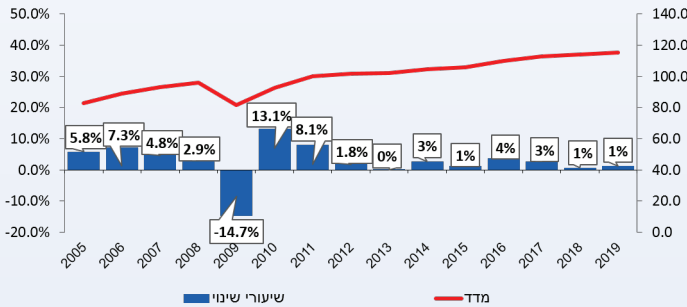
התפתחות התוצר בקבוצת ענפי הטכנולוגיות המסורתיות

שיעורי שינוי ריאליים ומדדים שנתיים

תפוקת התעשייה המעורבת - מסורתית צמחה בכ- 1% בשנת 2019, ושמרה על קצב צמיחה זהה לשנת 2018. העלייה משקפת בעיקרה צמיחה של כ- 1% בתוצר ענף מוצרי המתכת ושל כ- 2% בתוצר ענף המתכת הבסיסית.

צמיחה זו מותנה במקצת בשל נסיגה של כ- 3% בתוצר ענף המינרלים האל - מתכתיים ושל כ- 2% בתוצר ענף הגומי והפלסטיק.

התפתחות התוצר בקבוצת הטכנולוגיה המעורבת - מסורתית

תוצר התעשייה המסורתית צמח אף הוא בכ- 1%, בדומה לקצב הצמיחה בשלושת השנים האחרונות. עלייה זו, נגזרה מגידול של כ- 3% בתוצר ענף המזון, המשקאות והטבק ושל כ- 1% בתוצר ענף הנייר ומוצריו.

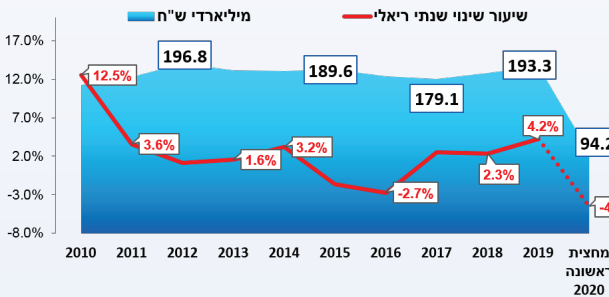
מנגד, חלה התכווצות של כ- 8% בתוצר ענף העור ומוצריו לצד ירידה של כ- 2% בענף הטקסטיל וההלבשה ושל כ- 1% בענף הדפסת החומר התקשורתי המוקלט.

התפתחות התוצר בקבוצת הטכנולוגיה המסורתית

התפתחות היצוא התעשייתי

בשנת 2019 חלה האצה בצמיחת היצוא התעשייתי: עלייה ריאלית, של כ- 4.2% בהשוואה לשנת 2018, זאת בהמשך להתרחבות של כ- 2.3% בשנה הקודמת. כך, על פי נתוני החשבונות הלאומיים, לשנת 2019 עמד היצוא התעשייתי על כ- 193.3 מיליארד ש"ח. ככל הנראה, על בסיס הנתונים שפורסמו עד כה, בשנת 2020 צפויה נסיגה ממשית ביצוא התעשייתי על רקע משבר הקורונה. כך, נרשמה נסיגה ריאלית של כ- 4.5% ביצוא התעשייתי במחצית הראשונה של 2020, על פי נתוני סחר חוץ.

התפתחות היצוא התעשייתי

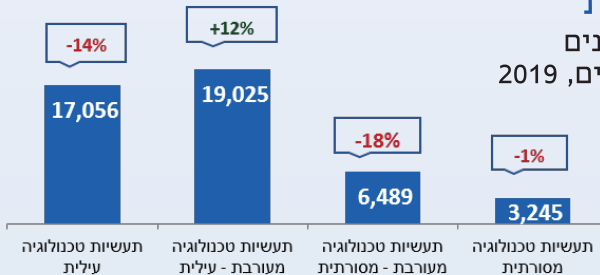
שיעורי שינוי ריאליים ונתונים אבסולוטיים שנתיים

בשנת 2019, גם נתוני סחר חוץ של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הצביעו על התרחבות היצוא התעשייתי, אם כי בשיעור מתון יותר של כ- 0.3% בלבד. העלייה משקפת זינוק של כ- 12% ביצוא קבוצת ענפי הטכנולוגיה המעורבת - עילית, אשר קוזזה כמעט במלואה בשל נסיגות חדות ביתר קבוצות ענפי התעשייה: ירידה של כ- 14% ביצוא קבוצת ענפי הטכנולוגיה העילית, לצד ירידה של כ- 18% ביצוא קבוצת ענפי הטכנולוגיה המעורבת - מסורתית ושל כ- 1% ביצוא קבוצת ענפי הטכנולוגיה המסורתית.

היצוא התעשייתי לפי עוצמה טכנולוגית

שיעורי שינוי ריאליים ונתונים אבסולוטיים במיליוני דולרים, 2019

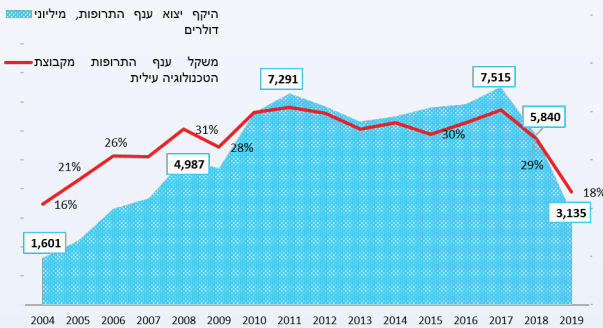
הענפים העיקריים אשר הובילו את הגידול ביצוא התעשייתי הם: יצוא ענפי הכימיה (35%), כלי התחבורה וההובלה (12%) והציוד האלקטרוני (10%). מנגד, נסיגה ריאלית חדה נרשמה ביצוא ענפי התרופות (52% -), הרכיבים אלקטרוניים (29% -), יצוא מוצרי המזון, המשקאות והטבק (9% -). התכווצות יצוא ענף התרופות הינו בעיקר על רקע צמצום בחברה מרכזית בענף.

על פי נתוני חשבונות לאומיים וסחר חוץ של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

הרכב היצוא התעשייתי

בשל התכווצות ענף התרופות בשנתיים האחרונות, ובייחוד בשנת 2019, חלה ירידה ניכרת במשקל קבוצת ענפי הטכנולוגיה העילית. לראשונה מזה כ- 15 שנה, השתנה הרכב היצוא והתעשייה העילית כבר אינה מובילה את היצוא הישראלי, אלא קבוצת ענפי הטכנולוגיה המעורבת - עילית.

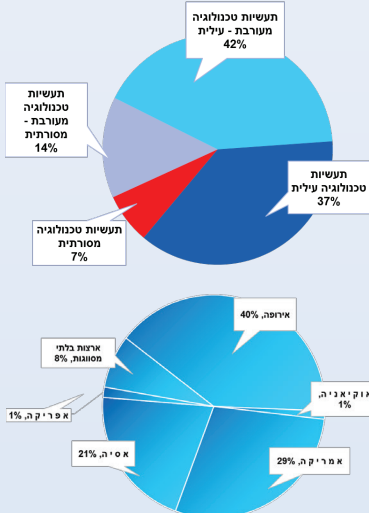
כך בשנת 2019 משקלה של התעשייה העילית ירד בכ- 6 נקודות האחוז לכ- 37% מסך התעשייה. משקל קבוצת ענפי התעשייה המעורבת - עילית רשם גידול של כ- 7 נקודות האחוז מסך פעילות התעשייה לכ- 42%, משקל קבוצת ענפי הטכנולוגיה המעורבת - מסורתית עמד בשנת הנסקרת על כ- 14% וקבוצת ענפי התעשייה המסורתית על כ- 7%.

התכווצות יצוא ענף התרופות

ניתוח נתוני יצוא הסחורות לפי אזורים גיאוגרפיים מעיד על עלייה במשקל היצוא לאיחוד האירופי, שוק היעד המסורתי של ישראל, אליו מופנה כ- 40% מיצוא הסחורות הישראלי. העליה ביצוא הסחורות לארצות אירופה (כ- 2%) נגזרה בעיקר מהתרחבות נומינאלית של כ- 19% לבריטניה, לצד עליה של כ- 92% ביצוא הסחורות לפולין ושל כ- 111% למלטה. עליות אלו קוזזו במעט בשל התכווצות של כ- 29% ביצוא הסחורות ליוון, לצד נסיגה של כ- 8% ביצוא לטורקיה ושל כ- 14% לקפריסין במהלך 2019. מנגד, בשנת 2019 חלה ירידה דולרית של כ- 5% ביצוא המופנה לשווקים המתעוררים באסיה בעיקר על רקע ירידה של כ- 9% ביצוא הסחורות המופנה לסין לצד ירידה דולרית של כ- 27% ביצוא לדרום קוריאה ושל כ- 16% ליפן. כ- 79% מסך עסקאות היצוא בשנת 2019 במטבע דולר וכ- 15% במטבע האירו, בדומה לשנת 2018.

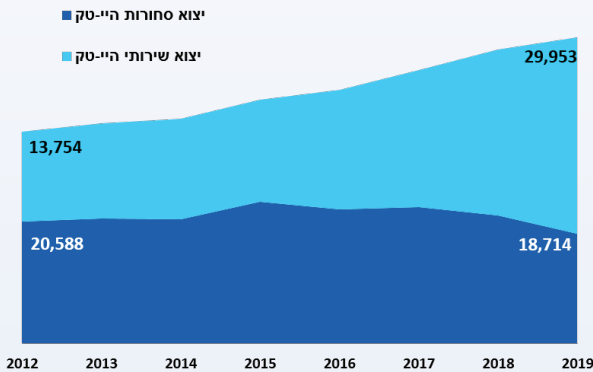
היצוא התעשייתי לפי עוצמה טכנולוגית התפלגות, 2019

התפלגות יצוא הסחורות 2019

יצוא ענפי ההיי-טק התעשייתיים

יצוא ענפי היי - טק התעשייתיים מבוססים הן על סחורות (ציוד אלקטרוני, תרופות וכלי טיס) והן על שירותים (תכנות מחשבים ומו"פ). ניתן לראות כי בשנים האחרונות יצוא סקטור השירותים התעשייתיים תופס תאוצה וגדל בעוד יצוא סקטור סחורות ההיי - טק התעשייתיים אינו מתרחב בקצב דומה. מגמה זו, מצביעה על שינוי במבנה יצוא סך ענפי ההיי - טק התעשייתיים, אשר משליכה ו באה לידי ביטוי גם בנתוני היצוא המשקיים.

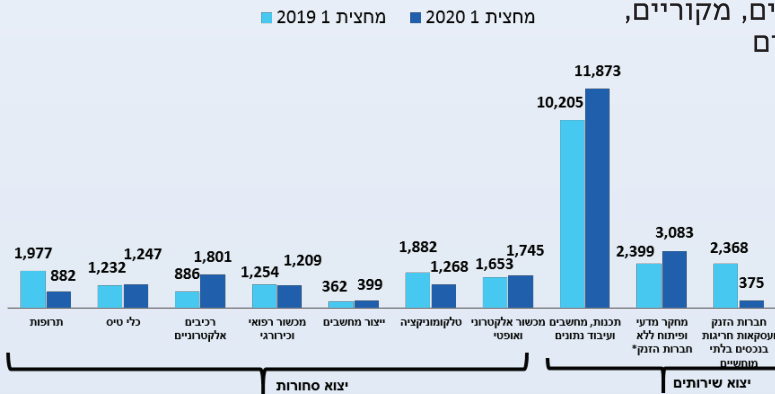

יצוא היי-טק
סחורות ושירותים
מיליוני דולרים,
נתונים מקוריים

בבחינה ענפית, ניתן לראות כי יצוא שירותי תכנות המחשבים ועיבוד הנתונים מהווה את החלק הארי מסך יצוא שירותי ההיי - טק התעשייתיים, וכי יצוא ענף הרכיבים האלקטרוניים מהווה את החלק העיקרי מיצוא סחורות ההיי - טק התעשייתיים.

יצוא ההייטק
התעשייתית
נתונים שנתיים, מקוריים,
מיליוני דולרים

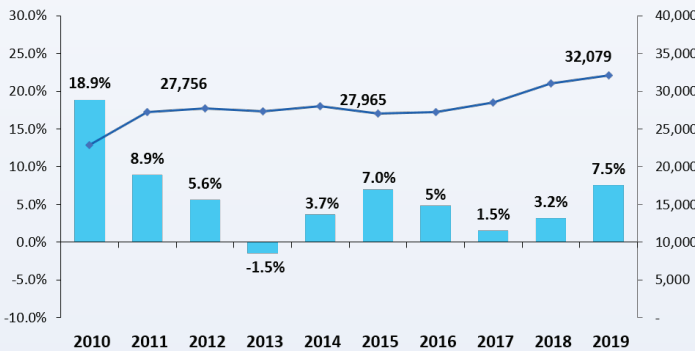
לפי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, סיווג ענפי השירותים הינו בהתאם לפעילות העיקרית של החברה המייצאת. לעומת זאת, סיווג הסחורות נקבע בהתאם לסוג הסחורה עצמה. תעשיית ההיי-טק, כפי שאופיינה על ידי המחלקה למחקר כלכלי של התאחדות התעשיינים מבחינה בין סחורות ענפי ההיי-טק לבין שירותי ענפים אלו. סחורות ענפי ההייטק: תתי ענפי התרופות (21), יצור מחשבים, מכשירי אלקטרוני ואופטי (26), כלי הטיס (303); שירותי ההיי-טק ענף המידע והתקשורת: תתי ענפי התכנות וייעוץ בתחום המחשבים (62); ענף השירותים המקצועיים, מדעיים וטכניים: ענף המחקר המדעי והפיתוח (72).

יבוא חומרי גלם לתעשייה

יבוא חומרי הגלם ללא דלקים ויהלומים עלה בשיעור ריאלי של כ- 7.5% בשנת 2019 לעומת 2018 והגיע להיקף של כ- 32 מיליארד דולר. מקור העלייה העיקרי היה הודות לגידול משמעותי של כ- 13.3% ביבוא סחורות לתעשיית המכונות והאלקטרוניקה, לצד עלייה של כ- 7.3% ביבוא סחורות כימיקלים ושל כ- 4.9% ביבוא חומרי גלם של מוצרי מזון. גידול ביבוא חומרי גלם לתעשייה מעיד על התרחבות התוצר התעשייתי שתוצריו משמשים ליצוא ולצריכה מקומית.

יבוא חומרי גלם ללא דלקים ויהלומים

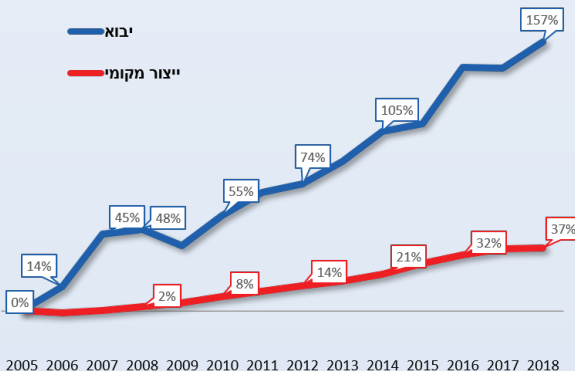
מיליוני דולרים, נתונים מקוריים

יחד עם זאת, בבחינת ההוצאה לצריכה פרטית של משקי בית בישראל על מוצרי תעשייה בהתייחס למקור האספקה, ייצור מקומי או יבוא, ניתן לראות כי ההוצאה של משקי בית על מוצרי תעשייה מיובאים הינה בהיקף רחב יותר משל מוצרים מייצור מקומי. כך, משנת 2005 גדלה ההוצאה לצריכה פרטית על מוצרי תעשייה מיובאים בכ- 157% לעומת כ- 37% בלבד על מוצרי תעשייה כחול - לבן.

הוצאה לצריכה פרטית של משקי בית על מוצרי תעשייה

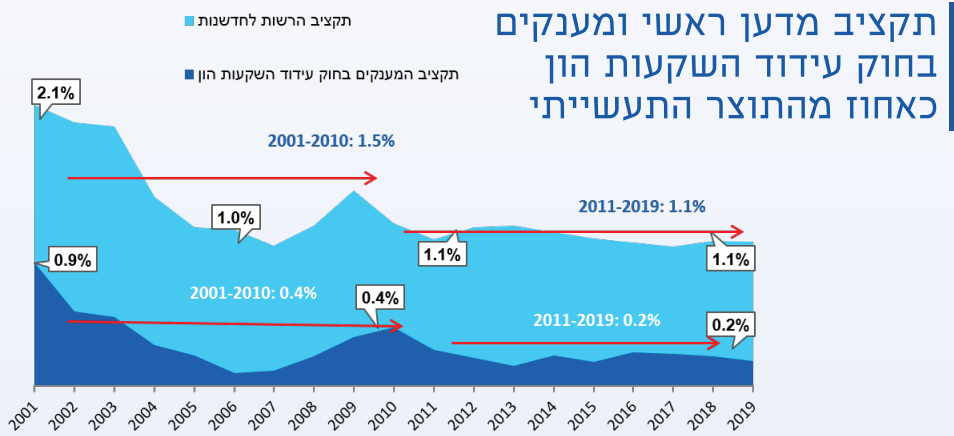
שיעורי שינוי ריאליים מצטברים משנת 2005, במחירי 2015

מקור: עיבוד נתוני המחלקה למחקר כלכלי לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

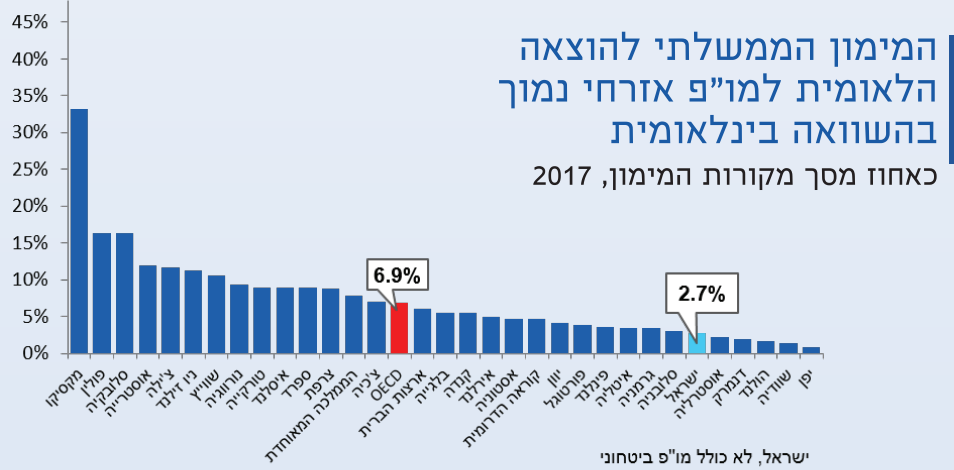
שחיקה בתקציבי הממשלתי

עוד, מתמודדים התעשיינים הישראלים עם שחיקה מתמשכת בתקציבי התמיכה הממשלתית. מאז שנת 2001 נשחק משקלם של מענקי עידוד ההשקעה בהון פיסי ובמו"פ כאחוז מתוצר התעשייתי. כך, משקל המענקים הממשלתיים למו"פ ירד מכ- 2.1% בשנת 2001 לכ- 1.1% ב- 2019, בעוד משקל המענקים הממשלתיים במסגרת חוק עידוד השקעות הון ירד מכ- 0.9% לכ- 0.2%, בהתאמה.

שחיקה זו, פוגעת ביכולתם של התעשיינים להציג חדשנות, לפתח יתרונות יחסיים ולבסס מנועי צמיחה עסקיים חדשים. גם מהשוואה בינלאומית ניתן להבחין בנחיתות התקציבים הממשלתיים, בשנת 2017 חלקו של המימון הממשלתי למו"פ בישראל היה בין הנמוכים ביותר מבין המדינות המפותחות ועמד על כ- 2.7% בלבד, זאת לעומת כ- 6.9% בממוצע מדינות ה-OECD.

יחד עם זאת ישראל היא שיאנית ההוצאה למו"פ אזרחי כאחוז מהתוצר בשנת 2017 אשר עמד על 4.8% מהתוצר. כך, ישראל מסתמכת בעיקר על מקורות מימון חיצוניים על מנת לרכז את פעילות המו"פ בארץ.

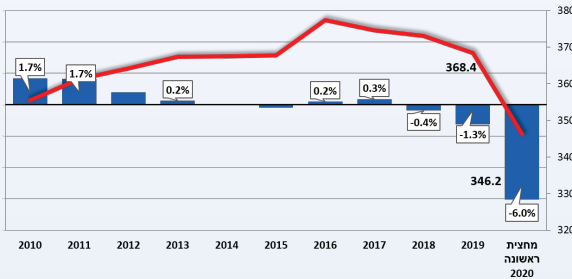

מקור: נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ה-OECD, הרשות לחדשנות והמרכז להשקעות הון

התפתחות מצבת העובדים

בשנת 2019 הועסקו כ- 368.4 אלף עובדים בענפי התעשייה, הכרייה והחציבה. בשנה זו, נרשמו פיטורים במצבת העובדים בקצב חד של כ- 1.3% בהשוואה לשנה הקודמת, בהמשך להתכווצות של כ- 0.4% בשנת 2018. דהיינו בשנת 2019 חלו פיטורים נטו של כ- 4,700 איש. בשנת 2020 צפויה התכווצות ניכרת במצבת העובדים בכל קבוצות ענפי התעשייה לאור התפשטות נגיף הקורונה ועל רקע ההאטה בפעילות המקומית והעולמית ואי הוודאות הגואה, זאת לצד החלטת הממשלה להעניק דמי אבטלה עד יולי 2021 לעובדים הנמצאים בחל"ת המהווה תמריץ שלילי לחזרה לעבודה. כך, במחצית הראשונה של 2020 מצבת העובדים בתעשייה התכווצה בכ- 6% לעומת מחצית ראשונה של 2019 והיקף המועסקים בתעשייה נאמדת בכ- 346.2 אלף (כ- 22 אלף מפוטרים וחל"ת).

■ שיעור שינוי שנתי ראלי ■ אלפים

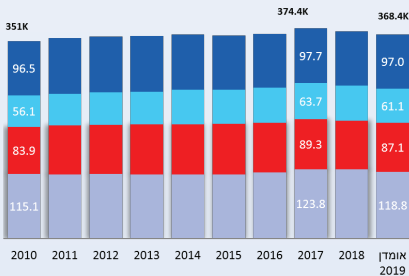

התפתחות מצבת העובדים בתעשייה, הכרייה והחציבה

פיטורי המועסקים בתעשייה בשנת 2019 משקפים התכווצות במרבית קבוצות ענפי התעשייה: ירידה חדה של כ- 3.3% במצבת עובדי קבוצת ענפי הטכנולוגיה המסורתית, לצד צמצום ניכר של כ- 1.8% בקבוצת ענפי הטכנולוגיה המעורבת - עילית ושל כ- 0.3% בקבוצת ענפי הטכנולוגיה המעורבת - מסורתית.

■ טכנולוגיה מעורבת מסורתית ■ טכנולוגיה מעורבת עילית
■ טכנולוגיה מסורתית ■ טכנולוגיה מעורבת עילית

מועסקים בתעשייה אלפים

הירידה במצבת העובדים בקבוצות ענפים אלו, מותנה בשל קליטת כוח האדם בקבוצת ענפי הטכנולוגיות העילית (0.6%) וענף הכרייה והחציבה (6.7%). מקור הפיטורים בשנת 2019 הוא בעיקר עקב צמצום של כ- 1,635 בענפי המזון, המשקאות והטבק, לצד פיטורים של כ- 895 בענף מוצרי המתכת ושל כ- 610 בענף העץ והריהוט. כמו כן, ענפי הטקסטיל וההלבשה התכווצו בכ- 570 מועסקים. מנגד, נקלטו כ- 655 עובדים בענף המכשור האלקטרוני לבקרה ורפואי וכ- 495 איש בענף המכונות והציוד.

הרכב ההון האנושי בתעשייה מאופיין בעיקר בעובדים המועסקים בתעשיות המסורתיות (מסורתית ומעורבת - מסורתית) המהווים כ- 57% ממצבת העובדים בתעשייה. יחד עם זאת, בשלוש שנים האחרונות אנו עדים להתכווצות בקבוצת ענפים אלה בשל פיטורים בענפי המזון, המשקאות והטבק, הטקסטיל וההלבשה והעץ והריהוט והנייר.

מקור: עיבודי המחלקה למחקר כלכלי של התאחדות התעשיינים לנתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

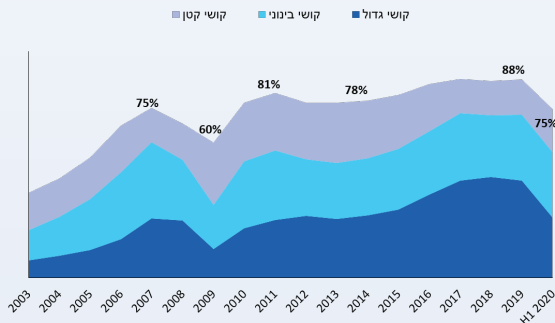
קושי בגיוס עובדים מקצועיים בתעשייה

על אף הפיטורים הנרחבים בשנה החולפת, גם בשנת 2019 התמודדו התעשיינים עם קושי ניכר בגיוס עובדים מקצועיים: שיעור החברות המדווחות על קושי בגיוס עובדים מקצועיים עמד בממוצע על כ- 88%.

ממוצע זה, מצביע על מגמה מתמשכת של קושי ביחס לשנים קודמות. לנוכח משבר הקורונה, הקושי בגיוס עובדים מקצועיים לתעשייה צנח: אחוז התעשיינים המדווחים על קושי במחצית הראשונה של 2020 עמד על כ- 75%, לעומת שיעור של כ- 88% ב-2019. כך, כ- 16% ממשיבי הסקר העידו כי אינם זקוקים לעובדים מקצועיים חדשים בתקופה הנסקרת, לעומת כ- 4% בלבד בשנת 2019.

היצע המשרות הפנויות בתעשייה עמד בשנת 2019 על כ- 9,747 בממוצע. המשרה המבוקשת ביותר לאיוש הינה מעבדי לוחות מתכת (פחחים) ורתכים עם ביקוש לכ- 803 עובדים, אחריה פקידים לרישום והובלה של חומרים (672 משרות לאיוש). כמו כן חסרים כ- 663 בעלי משלח יד בתחום ההנדסה.

בשנת 2019 פעל האגף להכשרה מקצועית ולפיתוח כוח העבודה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים המקצועיים לפיתוח מערך הכשרות שונות במסלולים שונים כמו שוברים להכשרה, הכשרות מתוקצבות והכשרות בשיתוף מעסיקים.

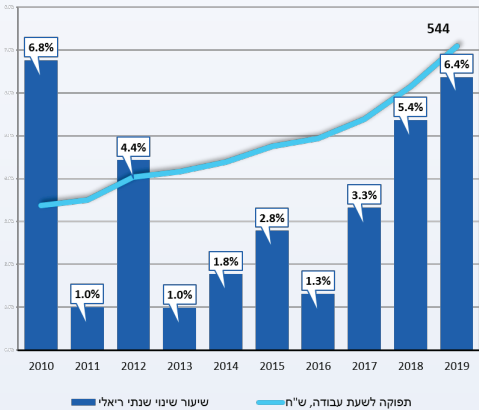
קושי בגיוס עובדים מקצועיים
שיעור התעשיינים המדווחים על קושי, סקר ציפיות בתעשייה

צורכי כוח אדם בתעשייה
ממוצע 2019, משרות נבחרות

התפתחות הפריון התעשייתי

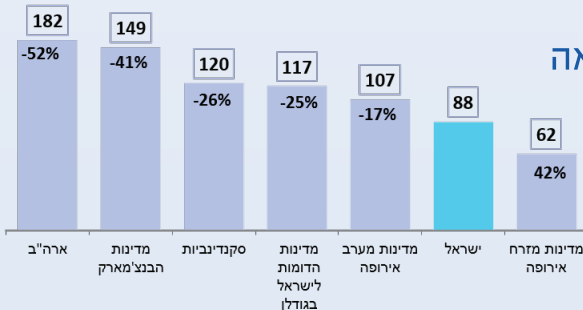
בשנת 2019 נרשמה האצה בקצב של כ- 6.4% בפריון העבודה בתעשייה (תוצר לשעת עבודה), לאחר גידול של כ- 5.4% בשנת 2018. העלייה בפריון העבודה, משקפת את תהליכי ההתייעלות שעוברת התעשייה, שכן בעבור כל שעת עבודה הפיקו התעשיינים תוצר גבוה יותר מבעבר. גידול זה מקורו הן בעליית התוצר השנתי (של כ- 2.9%) והן הודות לירידה של כ- 3.2% בהיקף שעות העבודה למעשה. ערך התפוקה לשעת עבודה נאמד בכ- 544 ש"ח בשנת 2019. עלות זו גבוהה בכ- 31% מערך הפריון בשנת 2010 שעמד על כ- 416 ש"ח.

התפתחות הפריון התעשייתי תוצר לשעת עבודה למעשה

הזינוק בפריון העבודה (תוצר לשעת עבודה) בשנת 2019 משקף האצה בפריון קבוצות ענפי הטכנולוגיה העילית (כ- 10.6%) והמסורתית (כ- 8.1%). לצד עליות חדות אלו נרשמה האטה בקצב גידול הפריון בקבוצות ענפי הטכנולוגיה המעורבות (כ- 3% בקבוצת ענפי הטכנולוגיה המעורבת - מסורתית ושל כ- 1.2% המעורבת - עילית). בין ענפי התעשייה שרשמו עלייה בולטת בתוצר לשעת עבודה בשנת 2019: ענף הרכיבים האלקטרוניים עם עלייה חדה של כ- 31.7% בפריון הענפי, לצד עלייה של כ- 11.2% בפריון ענף המזון, המשקאות והטבק ושל כ- 10.7% בענף כלי התחבורה וההובלה.

למרות הזינוק בפריון התעשייתי בשנים האחרונות, עדיין בהשוואה בינלאומית התעשייה הישראלית מציגה ביצועים נחותים. כך, בשנת 2018 התוצר לעובד היה נמוך בכ- 52% משל עמיתו האמריקאי ובכ- 41% ממדינות הבנצ'מארק.

תוצר למועסק בהשוואה בינלאומית - 2018

באלפי דולרים מותאמי PPP, במחירי 2015

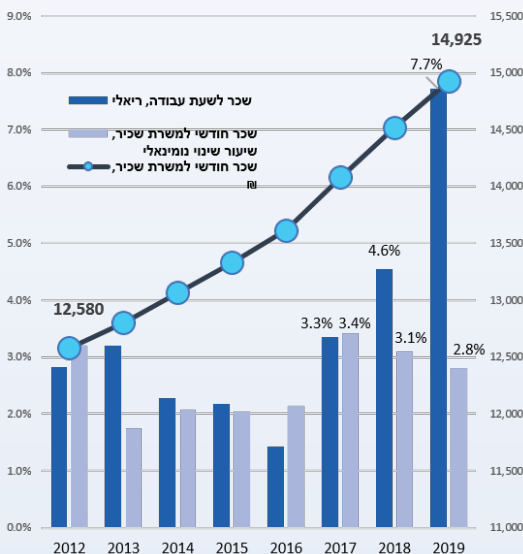
שעות עבודה למעשה: כוללות גם את השעות הנוספות, אך אינן כוללות שעות היעדרות בתשלום עקב חופשה, מחלה, מילואים וכ"ו תוצר למועסק בהשוואה בינ"ל על פי אומדני המחלקה למחקר כלכלי לנתוני למ"ס, האירוסטאט והפדרל רור

השכר בתעשייה

בשנת 2019 נרשם גידול נומינלי (שקלי) של כ- 2.8% בקצב עליית השכר בתעשייה, זאת בהמשך לעלייה של כ- 3.1% בשנת 2018. יצוין, כי הגידול הנומינלי התרחש על רקע זינוק בשכר לשעת עבודה, במקביל לירידה בשעות העבודה למעשה. הגידול בשכר לשעת עבודה הושפע בין היתר מהעלייה בפרייון העבודה. כך, השכר הממוצע למשרת שכיר בשנת 2019 עמד על כ- 14,925 ש"ח בממוצע בתעשייה, הכרייה והחציבה.

עליית השכר בתעשייה בתקופה הנסקרת משקפת גידול נומינלי בשכר כל קבוצות ענפי התעשייה: עילית (4.4%), מעורבת - מסורתית (2.8%), מסורתית (2.1%), מעורבת - עילית (1.3%). כמו כן, חלה עלייה של כ- 3.1% בשכר הממוצע בענף הכרייה והחציבה.

התפתחות השכר בתעשייה, כרייה וחציבה
 שיעורי שינוי שנתיים ונתונים אבסולוטיים

מבין ענפי התעשייה שרשמו עליה נומינלית בשכרם בלטו ענפי התרופות (9.2%), הציוד האלקטרוני לצריכה ותקשורת (4.7%), העץ והריהוט (4.7%), מוצרים מינראליים אל-מתכתיים (4.3%) והרכיבים האלקטרוניים (3.6%).

במקביל, גם השכר בענפי ההיי-טק התעשייתיים צמח ורשם בשנת 2019 זינוק נומינלי של כ- 5% בענף התכנות והיעוץ בתחום המחשבים, לצד עלייה של כ- 4% בשכר ענף המחקר והפיתוח.

כאמור, השכר הממוצע למשרת שכיר בתעשייה בשנת 2019 עמד על 14,925 ש"ח בחודש אשר גבוה בכ- 34% מהשכר הממוצע במגזר העסקי ובכ- 48% ממוצע השכר החודשי בקרב המגזר הציבורי. לפיכך, השכר בתעשייה גבוה בכ- 38% מהשכר הממוצע במשק (10,781 ש"ח לחודש) ופי 2.8 משכר המינימום בתקופה הנסקרת (5,300 ש"ח בממוצע).

אולם, שכר ממוצע זה, משקף שונות רבה בין ענפי התעשייה השונים: בעוד השכר החודשי בממוצע בענפי הטכנולוגיה העילית נאמד בכ- 22,183 ש"ח לחודש בשנת 2019, הרי שבענפי הטכנולוגיה המסורתית נאמד השכר החודשי הממוצע בכ- 10,148 ש"ח, נמוך בכ- 54% מהשכר בענפי הטכנולוגיה העילית, אך עדיין כמעט כפול משכר המינימום.

השכר הממוצע הינו נתון מקורי, הכולל שכר יסוד, תוספות יוקר, תוספות תקן, הפרשים בעבור תקופות קודמות, מקדמות, תשלומים בעבור שעות נוספות, פרמיות, תגמולים, מענקים ותוספות למיניהם (שוטפים או חד-פעמיים), כגון כונניות, תורניות, משכורת "חודש 13", קצובת נסיעה, קצובת הבראה, גמול השכלה, גמול השתלמות ותשלומים בעבור אחזקת רכב. השכר ברטוח אינו כולל הוצאות עבודה נוספות וסכומים שהמנהל משלם לקרנות (כגון קרנות פנסיה או ביטוח בעבור השכירים).

אומדני המחלקה למחקר כלכלי לקבוצות ענפים לפי עצימות טכנולוגית, על בסיס נתוני הענפים שפורסמו.

השכר בתעשייה

בשנת 2019, הוביל ענף הציוד האלקטרוני לצריכה ותקשורת את טבלת השכר בתעשייה, עם שכר חודשי ממוצע של כ- 26,300 ש"ח בממוצע לחודש, למעלה מפי 2 מהשכר הממוצע במשק. אחריו, מובילים ענף המכשור האלקטרוני לבקרה ורפואי, עם שכר של 25,354 ש"ח בממוצע לחודש, וענף הכרייה והחציבה עם שכר של 24,103 ש"ח בממוצע לחודש. מנגד, ענף מוצרי העור נותר בתחתית טבלת השכר עם שכר חודשי ממוצע של 8,186 ש"ח. נדגיש, כי רמת שכר זו עדיין גבוהה בכ- 54% משכר המינימום בממוצע שנת 2019.

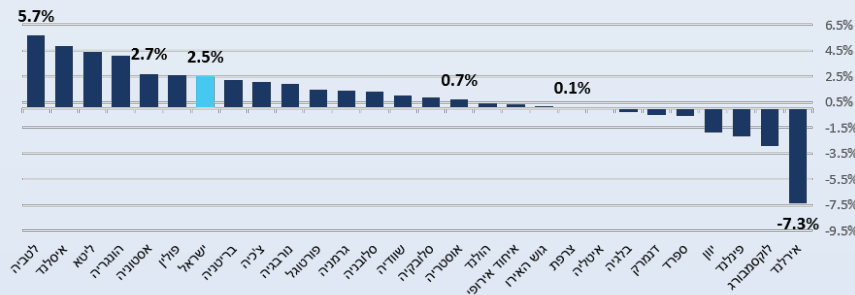

שונות ניכרת ברמות השכר בתעשייה
שכר חודשי ממוצע למשרת שכיר 2019, ש"ח

בבחינת עלות לשעת עבודה בהשוואה בינלאומית עולה כי בשנים 2018/9 - 2012 נרשמה עלייה ממוצעת של כ- 2.5% במדד העלות ליחידת עבודה בתעשייה לעומת גידול ממוצע של כ- 0.1% באיחוד האירופי ובגוש האירו.

מדד עלות ליחידת עבודה בתעשייה שיעור שינוי שנתי ממוצע 2012-2018/9

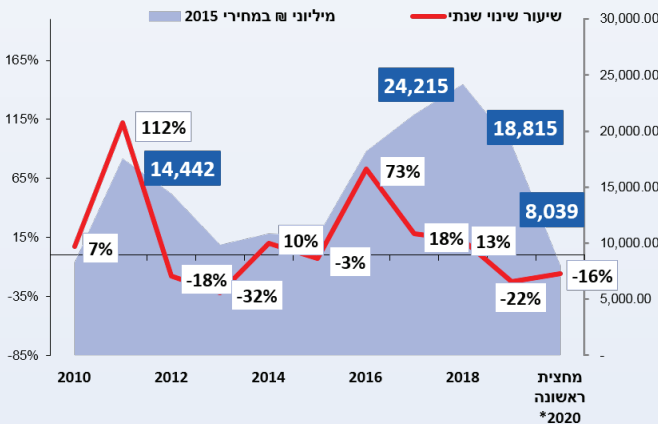
השקעות במכונות וציוד

בשנת 2019 חלה ירידה חדה בקצב השקעות התעשייה במכונות וציוד מיבוא: נסיגה ריאלית של כ- 22%, זאת לאחר עלייה של כ- 13% בשנת 2018. כך, סך ההשקעה השנתית במכונות וציוד מיבוא עמדה על היקף של כ- 17.4 מיליארד ש"ח (במחירים שוטפים).

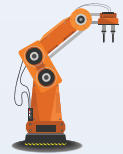
הירידה בתקופה הנסקרת מיוחסת בעיקרה לנסיגה חדה של כ- 49.1% בהשקעות קבוצת ענפי הטכנולוגיה העילית לצד ירידה של כ- 12% בהשקעות ענפי הטכנולוגיה המסורתית. מנגד חלה צמיחה של כ- 31% בהשקעות קבוצת הטכנולוגיה המעורבת - עילית לצד עלייה של כ- 10% בקבוצת ענפי הטכנולוגיה המעורבת - מסורתית.

במחצית הראשונה של 2020, נרשמה נסיגה נוספת בהשקעות התעשייה של כ- 16% לעומת התקופה המקבילה בשנת 2019. הירידה משקפת בחלקה את התפשטות נגיף הקורונה ואת אי הוודאות השוררת בתעשייה.

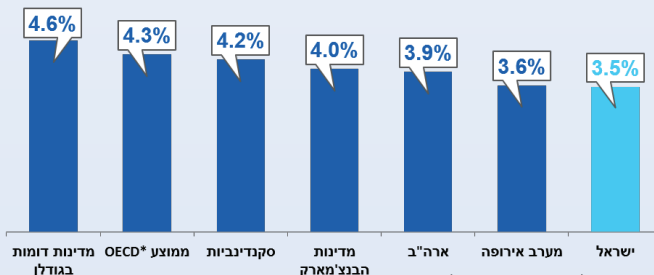
בבחינת עולמית, ניתן לראות כי ישראל מפגרת מאחור מבחינת היקפי ההשקעה במכונות וציוד (כולל נשק וולא כלי תחבורה) כאחוז מהתוצר. כך, היקף ההשקעות בישראל עומד על כ- 3.5% אחוזי תוצר בממוצע השנים 2008-2018 לעומת היקף של כ- 4.6% אחוזי תוצר במדינות הדומות לישראל בגודלן ושל כ- 4.3% בממוצע מדינות ה-OECD.

יבוא מכונות וציוד התעשייה*
שיעורי שינוי ריאליים שנתיים

השקעות במכונות, ציוד ונשק אחר כאחוז מהתוצר
מחירים קבועים במונחי שווי כוח הקנייה, ממוצע 2008-2018

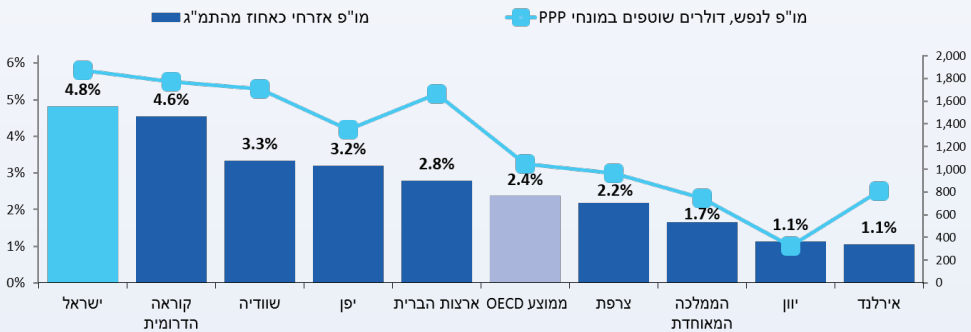
* ממוצע פשוט של המדינות החברות בכל קבוצה
מכונות וציוד אחר: נכסי מכונות וציוד אשר אינם נכללים בהגדרת כלי תחבורה.
מקור: עיבודי המחלקה למחקר כלכלי של התאחדות התעשייתיים לנתוני ה-OECD

* אומדן מחצית ראשונה 2020 לעומת תקופה מקבילה אשתקד. סך ההשקעות במכונות וציוד מיבוא ללא יהלומים, שנה לעומת שנה קודמת.

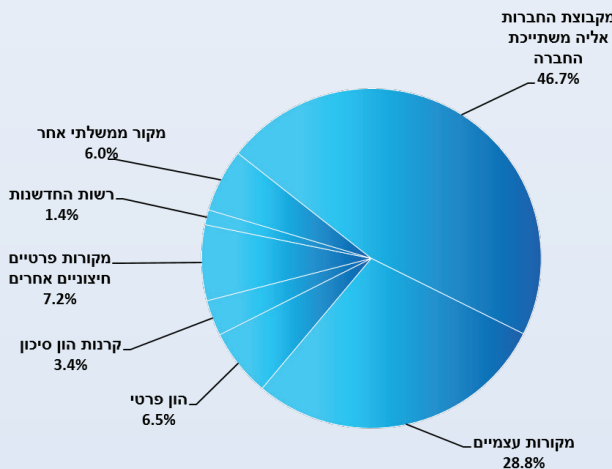
השקעות במחקר ופיתוח

יחד עם זאת, בבחינת סך ההשקעות במו"פ אזרחי, ישראל שיאנית ההשקעה במחקר ופיתוח אזרחי בשווי של כ- 1,870 דולר לנפש המהווים כ- 4.8% מהתוצר הישראלי. כאומת ההיי-טק, ישראל מובילה מדינות כמו קוריאה הדרומית, שוודיה, יפן וארה"ב ונמצאת בהפרש ניכר ממוצע ה-OECD עם כ- 2.4% בלבד בהשקעות במו"פ אזרחי.

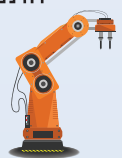
ישראל - מובילה עולמית בהשקעות במו"פ אזרחי כאחוז מהתוצר במונחי שווי כוח קנייה, 2017

סך היקף המימון להוצאות מחקר ופיתוח עמד בשנת 2018 על כ- 71.4 מיליארד ש. בבחינת מקורות המימון להשקעות אלו בישראל עולה כי מקור המימון העיקרי הינו מגורמים פנימיים (כ- 75.5% מהיקף המימון), קבוצת החברות אליה החברה שייכת או מקורות עצמיים. כ- 17.1% מההוצאות על מחקר ופיתוח ממומנות על ידי גורמים חיצוניים (הון פרטי / קרנות הון סיכון/ מקורות פרטיים חיצוניים אחרים) כ- 7.4% בלבד ממומן במימון ממשלתי בהיקף של כ- 5.3 מיליארד ש.

מקורות המימון לסך ההוצאה למחקר ופיתוח התפלגות, 2018

נשמח לעמוד לרשותכם בכל שאלה

מילה סויפר-פז, מנהלת המחלקה, mila@industry.org.il

קלייר סלע, כלכלנית המחלקה, claire@industry.org.il

טל': 03-5198807